

ARXIV DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XVI - SEGONA EPOCA

JULIOL - AGOST DE 1934 :: N.º 90

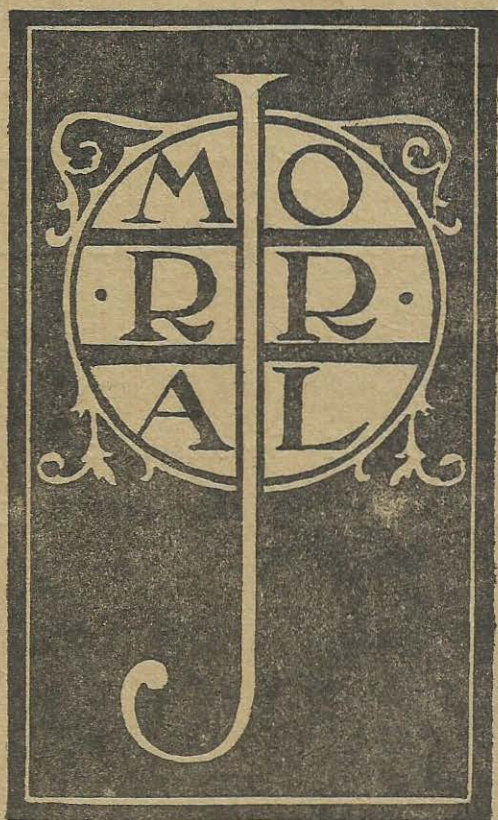
SUMARI:

TEXT: El V Saló Local de Fotografia. — Contribució al coneixement dels coleòpters cavernícoles del massís de Sant Llorenç del Munt, per *Francesc Español i Coll*. — Capvespre a la Devesa de Girona, per *J. Duch*. — Alta muntanya, per *Ballman*. — El re-
taule de Sant Valentí de l'Església de Sant Pere, per *R. de la Galera*. — Impressió muntanyenca, per *R. Graner*. — Crònica. — Excursions Oficials.

GRAVATS: Des de Queralt, clíxé *Miquel Astals*. — Juny, clíxé *Joan Pineda*. — Port de Barcelona, clíxé *Josep Roig*.

REDACCIO I ADMINISTRACIÓ: FRANCESC MACIÀ, 64

M. ABAD RIBERA

Pues i Lliços per a Teixits - Extens assortit en Pues de Lloguer
Filferros de totes classes - Enreixats metàl·lics - Laminació
en fred de cercols per a embalatges i altres indústries

CARRETERA MARTORELL, 29

TELÈFON, 2105

TOT

ho trobareu als
*Magatzems
Populars*

Sant Pere, 40 - Raval, 50

MAGATZEMS DE MOBLES
de tots els estils i preus

ENTRADA LLIURE

3, SANT PAU, 3

Pressupostos gratis, sens compromís

NUVIS: No deixeu de visitar-me
si us agrada l'estalvi

CASA LLUGANY

SANT PERE, 39

MATALASSERIA

::

ARTICLES D'ESPORT

ASSEGURANCES
CAPELLA

VIDA
INCENDIS
ACCIDENTS
MARITIMS
ROBATORIS

etc., etc.

St. Leopold, 98
Telèfon, 1439

CALDERERIA

Josep Olivé

Bartomeu Amat, 93 - 95
i Transversal, 242-244-246

Telèfon, 2399

TERRASSA

Sol·liciteu pressupostos sense compromís, per projectes, montures de Tintoreria i Calefacció, Bombes de totes classes i quants treballs siguin relacionats a la Caldereria

Vda. de G. Llargués

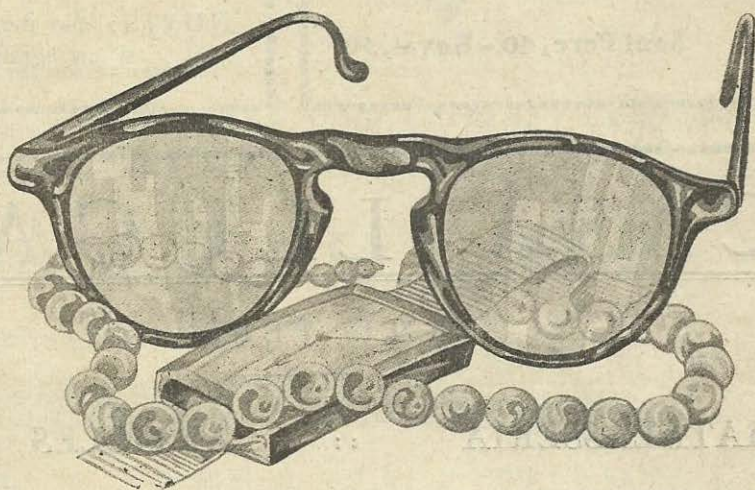
Joieria

Optica

Rellot-

geria

Font-vella, 18
TERRASSA

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XVI

Segona època

JULIOL - AGOST 1934

NÚM. 90

El V Saló Local de Fotografia

EL Saló Local de Fotografia que fa ja cinc anys celebra la nostra entitat, enguany no ha pas desmerescut dels salons passats. Els fotògrafs terrassencs han demostrat una vegada més que saben fer bona feina. Hi foren presentades noranta vuit fotografies, repartides en tretze col·leccions, que foren distribuïdes harmònicament en en els panys de paret del nostre característic saló d'actes.

El jurat, compost pels senyors Joaquim Vancells, Salvador Salvatella, Miquel Llobet i el secretari Josep Capella, declarà desertes les medalles d'or i de *vermeil* i en el seu lloc atorgà tres medalles d'argent i dues medalles de bronze. Els medallats amb argent foren els consocis Miquel Astals, Joan Pineda i Josep Roig. En les col·leccions «Pancromàtiques» i «Juny» dels dos primers hi havien varies fotografies remarcables, delatadores del mestratge fotogràfic dels autors. Foren premiades les proves números 18 i 33 respectivament. L'aplec nàutic «All i salobre» de Josep Roig té un aire subtil i modern. Fou favorescuda la prova número 35.

Les medalles de bronze foren atorgades a Antoni Miralda i a Joaquim Cardús presentadors de les col·leccions «Infinit» i «Esplai» per les proves números 7 i 64. Miralda ha mapat admirablement

els aspectes patètics i tendres alhora del Pireneu, mentre Cardús s'encisa amb el pintoresquisme dels gitanos vagabunds.

Ultra les proves premiades, resulten remarcables de debó les peces que formen la colla «Llum» sentides i ben resoltes; també cal remarcar «Instantànies». Acaben d'arrodonir el conjunt l'aplec «Serenor», «Terres altes», «Amunt, amunt», «Egarenques», «D'ací d'allà», «Indrets propers» i «Plançons». De totes aquestes col·leccions podríem espigolar-ne unes quantes fotos ben reeixides.

Una coral encaixada a tots els concursants i fins un altre any.

Contribució al coneixement dels coleòpters cavernícoles del massís de Sant Llorenç del Munt

En la conferència donada temps enrera en el Centre Excursionista de Terrassa, per tal d'exposar les característiques que presenta la fauna entomològica de la comarca del Vallès, ja vàrem parlar si bé lleugerament, dels petits animals, especialment dels coleòpters que habiten els dominis subterranis del massís de Sant Llorenç.

Avui, atenent a la importància considerable que tenen aquests insectes per la circumstància de constituir dues formes locals, netament separades, ampliarem degudament els conceptes bàsics, ja exposats en la susdita conferència.

El present treball s'ha pogut portar a cap gràcies als estudis realitzats l'any 1922 pel Dr. R. Zariquiey sobre un abundant material entomològic, recollit en els avencs i coves de la serralada de Sant Llorenç, i publicat pel Museu de Ciències Naturals de Barcelona el 25 d'abril de 1924. Cal també afegir que en la Revisió dels Bathysciinae d'En R. Jeannel hi hem trobat moltes dades d'interès.

L'estudi aprofundit de la distribució geogràfica de les espècies animals ha conduït, no solament a la creació de diferents regions zoogeogràfiques, sinó també a aïllar petites zones de terreny amb característiques faunístiques pròpies.

Un dels conjunts biològics que més ha contribuït a donar fesomia pròpia a tantes faunes locals, és el del món cavernícol que presenta gran varietat de formes, cadascuna d'elles estretament lligada a determinat massís muntanyenc.

En parlar de fauna de Sant Llorenç, hom podria copiar al peu de la lletra tot quant s'ha dit d'altres serralades afines, Montserrat, Montagut, etc.; però ho priva el fet de viure en els seus avencs i coves, una bona representació d'espècies troglodites que li donen personalitat pròpia.

Fa alguns anys, el Dr. Zariquiey, pressentint que l'interior de l'esmentat massís podia amagar alguna novetat, inicià, amb la col·laboració del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, la tasca d'exploració i estudi de les seves cavitats naturals, estudi que culminà amb la troballa de dues formes noves de coleòpters, íntimament emparentades amb el *Speophilus kiesewetteri* de Montserrat.

Ulteriors exploracions han anat enriquint la llista d'espècies recollides: quiròpters, mol·luscs, miriàpods, aràcnids, crustacis i insectes que constitueixen un abundant material en vies d'estudi.

Davant la impossibilitat de poder fer un treball de conjunt, car ens manquen encara moltes dades, ens ocuparem només d'un grup, potser el més interessant: el dels coleòpters.

El danès Schiödte que fou el primer naturalista que s'ocupà de la divisió del món cavernícol, ja establí la separació entre els vertaders cavernícoles i els accidentals, manera de veure que han anat acceptant Schiner, Hermann i tants altres estudiosos d'aquest grup.

Els vertaders cavernícoles son orbs, no necessiten per tant la influència de la llum del dia; viuen en els recons més profunds i obscurs, a una temperatura gairebé constant i cerquen la proximitat de l'aigua; alguns son carnívors, altres s'alimenten de substàncies orgàniques en descomposició. L'absència d'ulls ve compensada pel desenvolupament extraordinari que presenten els altres sentits, especialment el tacte i l'olfat: llurs palps, antenes i tarses fines i de gran longitud ho demostren a bastament; per altra part, llurs colors blanc, groc o testaci demostren la manca del concurs solar en el procés de llur pigmentació; en una paraula, son espècies perfectament adaptades al medi subterrani.

Els cavernícoles accidentals, malgrat trobar-se freqüentment a l'interior de les coves, no poden figurar entre els vertaders cavernícoles, car, com llur nom indica, son cavernícoles d'ocasió, d'accident i per tant, en llur estructu-

tura hom no observa les característiques d'adaptació al medi subterrani tant patents en els vertaders.

Els coleòpters que viuen en les profunditats de la serralada de Sant Llorenç ofereixen exemples típics d'aquestes dues classes de cavernícoles, motiu pel qual estudiarem una i altra separadament

Cavernícoles accidentals

Els cavernícoles accidentals, recollits en el repetit massís, tenen molt poca importància sota el punt de vista local car són coleòpters que viuen en altres indrets de nostra terra i també de fóra; amb tot i això, el seu coneixement guarda un cert interès pel fet d'ésser espècies sedentàries, algunes d'elles amb probabilitats d'adaptarse al medi subterrani i per tant susceptibles de donar formes noves.

Vuit són les espècies d'aquest grup capturades en les coves de Sant Llorenç, les quals espècies es guarden en el Museu de Ciències Naturals de Barcelona:

Laemostenus terricola Herbst.—Família Carabidæ, Subfamília Harpalinæ, Tribu Pterostichini.

Espècie àptera, amb els fèmurs anteriors desproveïts d'espines en la cara inferior, tibies intermitges lleugerament arquejades, d'un color blau fosc llevat de les potes que son brunes, pronot ample i cordiforme, èlitres amb les estries finament puntejades, de 15 a 17 mm. de longitud. De costums francament lucifugues, cerca tots aquells recons on no hi arribi la llum del dia. Es troba sota les pedres, en els cellers i galeries subterrànies i freqüentment en les coves i els avencs; es dedica a la caça de petits animallets, especialment insectes, que constitueixen el seu aliment habitual.

A Sant Llorenç fou recollit a la cova Simanya i a la Cort Fosca de Matrodonà.

Atheta sulcifrons Steph.—Fam. Staphylinidæ, Subfam. Aleocharinæ, Trib. Myrmedoniini.

Petit coleòpter d'uns tres mil·límetres de longitud, amb el cap poc menys estret que el pronot, antenes esveltes, el primer artell de les quals és distintament més llarg que el segon; d'un color bru de pega, pronot i èlitres més clars, l'abdomen molt fosc i finalment les antenes i potes són rogenques, llevat de la base de les primeres que és d'un roig més clar.

Forma part d'un extens grup de formes afins i difícils de separar. Viuen

en les moltes, detritus vegetals, bolets, formiguers, cadàvers i també en l'interior de les coves, on sembla que s'alimenten de restes orgànics.

Foren recollits alguns exemplars a la cova Simanya.

Conosomus pubescens Grav.—Fam. Staphylinidæ, Subfam. Tachyporinæ, Trib. Tachyporini.

Si bé de dimensions semblants a l'espècie anterior, es diferencia d'aquesta pel cos més ample i cobert d'una pubescència fina i apretada que li dona un aspecte sedós, abdomen cònic, tibies finament espinoses, color bru, amb les antenes i potes rosses, èlitres sense taques basals, més llargs que el pronot i amb una puntuació fina i densa. Viu en els detritus vegetals, freqüentant les coves i altres indrets foscos.

Fou recollit a les Baumes de Mura.

Trox hispidus Pontop.—Fam. Scarabæidæ, Subfam. Coprophaginæ, Trib. Trogini.

Curiós coleòpter d'uns 9 a 11 mm. de longitud, de cos molt convex i costats paral·lels, de color fosc, els seus èlitres presenten una escultura característica que permet separ-lo de les altres formes veïnes. En efecte, hom observa fàcilment les diferències de llurs intervals parells i senars, car aquests estan proveïts de petites berrugues arrodonides i fortament elevades i porten cada una d'elles en la seva part posterior un petit manyoc de pels grocs, i aquells presenten uns tubèrculs més petits i confusos. Viu en les carronyes, en els nius d'ocells i especialment en els excrements de gos i de guilla.

La seva presència en l'interior de les coves s'explica fàcilment: és sabut que les guilles, fugint d'algun caçador o cercant refugi segur on passar el dia visiten amb molta freqüència les cavitats subterrànies, i així res té d'estrany que els excrements acumulats en algun recó atreguin dits coleòpters.

Fou capturat a la Cort Fosca de Matarrodona.

Trox scaber L.—És molt semblant a l'anterior, però més petit, més allargat i més oval, ultra la diferent estructura dels èlitres. Té les mateixes costums que el *Trox hispidus*.

Pitinus lichenum Marsh.—Fam. Ptinidæ, Subfam. Ptininae, Trib. Ptinini.

Petita espècie de 2 a 3 mm., de color bru, cap proveït de llargues antenes filiformes i d'inserció pròxima, amb el darrer artell un xic més llarg que el precedent, pronot més estret que els èlitres i aquests finament estriats i faixats de pubescència blanca. La forma del cos és diferent en els dos sexes: en el mascle, és allargat i paral·lel, en la femella és curt i oval. Viu sobre

matèries animals o vegetals seques, dintre les cases, sota les escorces i també freqüenta les coves.

Fou recollit a la cova Simanya.

Blaps hispanica Sol.—Fam. Tenebrionidæ. Trib. Blaptini.

Gros coleòpter de 20 a 30 mm. de longitud, d'un color negre uniforme, cap relativament petit, antenes curtes, pronot tan ample com la base dels élitres, aquests allargats, ovals i acacats en un apèndix, en forma de bec no dehiscent.

Els Blaps són espècies lucífugues, viuen sota les pedres, a l'interior de les cases, especialment en els cellers i estables, alimentant-se de substàncies orgàniques, sobretot vegetals. Se'ls troba també sovint en l'interior de les coves en recons no lluny de l'entrada.

Fou capturat a la Cort Fosca de Matarrodona.

Finalment a la Cort Fosca de Matarrodona recollirem un petit coleòpter de la família Pselaphidæ que sembla idèntic a uns exemplars capturats pel Dr. Zariquiey a les Baumes de Mura i que envià al Dr. C. Bolívar per llur estudi. Sembla que es tracta d'una espècie nova. Dit senyor té la paraula.

FRANCESC ESPAÑOL I COLL

Entomòleg del

Museu de Ciències Naturals de Barcelona

Capvespre a la Devesa de Girona

Els troncs grisos dels plàtans fugen amunt per a sostenir l'esquinçada cúpula verda brunzidora d'ocells que van a jòc. Entre la columnata de troncs en llarga perspectiva brillen purpurins parracs horitzontals de núvols color taronja. El terra i els recons s'omplen de blavors vagues, místiques que m'encomanen aquella melangia tan cara als poetes romàntics. No hi ha, però, fils melòdics de violi ni sords refrecs de faldilles de seda. Hi ha solament la piuladissa ocellera enlaire i el murmuri del rec d'aigua que fa de muralla circular al tros de jardí més mudat. La grava cruix sota les nostres sabates.

Mira, vet ací el bon Garreta compositor de sardanes, rellotger de pescadors i contribuent de Sant Feliu de Guíxols, plasmat en un bust posat damunt un pilar quadrat. Estil modern, línies rectes, avars de bordons i coronises. Caram de Garreta! Així, aixafat damunt el pedestal nu ens fa pen-

sar en les mòmies egípcies. Si el bust tingués braços podria abastar els dos gerros rabassuts curulls de fruites de pedra que li fan costat. Seria ben de plànyer el pobre músic palplantat així, sinó fossin els infants que corren al seu entorn i riuen i xisclen. Trepitjen el conat de parterre del peu del pilar i ressegueixen les lletres incises en la pedra amb fang fet suara amb dos pipis i una mica de pols. Però el bon Garreta fa un inefable somriure de pedra...

—Saps—diu un dels menuts—tu jeu damunt el banc i seràs el mort. Nosaltres et portarem a enterrar.

Una dona tota de negre que garlava mansament amb una de seca i guenya s'alça tot seguit.

—No, això no. Vina Quimet.

El Quimet menut amb dos ulls estranyats sobre el davantalet negre s'apropa a la dona seguit dels altres marrecs perplexes. La dona pren el menut, l'estreny i el besa. Després el retorna a terra i aclareix:

—Res de *cementeri*, res de mort... No ho vull.

La bona dona és vella. No és pas la mare de l'infant, sinó l'àvia. L'infant (ho jurariem!) ara boirosament deu entreveure un mort al llit de casa seva, la mare; gent plorant entrant i sortint del pis del barri de Sant Feliu... Tot fugaç perquè ell és molt petit encara...

—Jugueu a fet—diu la vella—tireu pedretes al rec... Ah, mireu el tren!

I els nens, esbandits de cabòries, brinquen i xisclen saludant el ràpid de França que com una allau de ferramenta boja llisca per damunt el terraplè proper, pampalluguejant de llums.

S'ha fet fosc. El guardià avisa:

—Anem a tancar.

S'alcen les dones i arraiïmen la mainada. Una alenada d'aire fresc passa furtivament; aleshores recorden:

—Ha fet molta calor, avui!

Passa una parella. Ella forta, pitera, caminant ardida i enraonant pels colzes; ell, al costat submis, amb les mans al darrera, tot procurant no perdre al pas apressat d'ella, escolta, escolta... Les dones retallen:

—Caram, aquesta sembla que ja porta les calces.

Un dels vaillets en creuar un capellà gros, fa:

—Té la panxa plena d'escolanets.

I la veu d'una de les guetes.

—Calla, desvergonyat.

Passo endavant. Al lluny encara sento:

—Adéu-siau Madrona... Adéu maco...

* * *

Una renglera de campanades cauen al riu tan calmoses que em descompto... Bé, quina importància té que sigui una hora o una altra?...

Una silueta negra afiguro damunt el cel de nit recent el campanar xatós de la catedral i al costat, el de Sant Feliu punxós, però trencat del capdamunt com un enorme dit index escapçat.

L'Onyar estisora la claror de les finestres de les cases. Com cada nit de fa uns quants anys...

J. Duch

ALTA MUNTANYA

A l'amic Joan Angli de Barcelona

Pujen les roques, s'eleven els cims. Puja que puja el camí tortuós, entre rocarn i arbreda. Amunt, el camí s'enfila, aconseguint altura... Bufa el vent, bat el sol,... respiren els pulmons!

Allà dalt, en mig de neus i avets, s'aixeca un bell refugi. Emparedat amb gruix, ben previngut, s'acara amb les tormentes i les amenaces del temps. Un avi, un bon muntanyenc, n'és guardià. Curtit pel sol i per les inclemències, aguanta ferm la càrrega dels anys. Brú—cara arrugada—mig encorvat i poques dents.

El sol és a mig curs. Tota la potència vivificadora l'aboca amb abundància sobre les vessants nevades de les valls... Il·lumina tota la blanca estesa, donant-li un to pur—com de somni,—impalpable, de tant absolut.

El vell, ansiós, deixa preparats els estris i la llenya dins el refugi, i mig content, mig pressurós, marxa, vers la seva casa. Dues hores de camí, —camí duríssim, en descens—per besar i acaronar un ésser nou nat. Havia sabut el dia abans, que la seva filla, sofria ja els dolors del part.

Davallava feliç, l'home vell i fort. Remugaven els seus llavis encoagits i incolors, cançons de vell, de bressoler, tot remembrant les emocions de quan fou pare, tot sentint-se amorosit per un ventet suau.

Marxava filtrant-se per entre l'espectacle sublim de la natura ufanosa. Giravoltava amb el camí, per mig de visions frondoses i indefinides, rebent

del sol hivernenc, aquella benedicció suprema de fortalesa i de felicitat. La seva calor oportuna, semblava augmentar les energies de l'avi, tot clamant benaurança per la humanitat. Un nou ésser al món! El bon avi somreia creient-se que el sol, la terra, i els ocells, li donaven la benvinguda per aquest fill tan recent. I sentint-se joíós, acollia les ofrenes, guardant-les en el cor encara jove.

Tant sentia el daler d'ésser-hi, que bon punt albirà, per entremig de les mates, la punta del campanar que encimbellava la bella i diminuta esglesiola del mas, no pogué reprimir un crit de joia i de desfogament, anunciant la seva arribada.

* * *

Dalt, continuava el sol son camí invariable, etern, de llevant a ponent. Caigué la tarda, i la blanca estesa de neu, perdé el brill engegador que mantingué durant el dia. Fosquejant, els cims semblaven perdre el seu encís de cosa sublim, per esdevenir tenebrosos i fantàstics.

Volcà la nit, amb el seu imperi negre, mig estrellat. Filtrava un fret intens i viu, mentre corria sota la lluminària dels estels, una nuvolada furiosa i abundant.

* * *

Clarejà tard. Una atapaïda boira envaïa l'infinit. Tot el matí transcorregué incert, sense precisió de les hores ni del món. Bufava el vent huracanat, que cap a la tarda enfollí del tot. Uns tènues borrallons de neu, que no gosaven ablanir-se damunt la blancor, amenaçaven tempesta.

El vell, calmos, lluitava contra el vent per apropar-se poc a poc, al refugi. Seguia el camí apesarat, a despit de la boira que rastrejava la muntanya, tot embolcallant els camins i les visions.

Refent aquell camí que havia passat tan joíós, sentia la dolor de la mort: la natura, la mateixa que li havia donat un ésser nou per estimar, li prenia una filla. Deixava un ésser sense mare, i el deixava a ell colpit per la dolença...

Amunt, lluitava el pobre vell contra la naturalesa. Filtrava, ara també, entre la boira que empesa pel vent, s'ajassava, cruel i horrible per les muntanyes....

Fosquejava, ja, quan arribà dalt el revolt proper al refugi. Impàvid, sofria dintre seu la tristesa, sense transparentar ni ulls ni rostre, el sofriment.

L'home era fort. No pogué contenir la joia del dia feliç, i hagué d'exterioritzar-la. Però, a desgrat de les vergassades del temps, mantenia secre-

ta en el seu cor, la sofrença de l'amor paternal per una filla perduda en donar una nova vida.

* * *

El vent xiulava arremolinant-se entorn del refugi. La nit va ésser fosca, impenetrable. El fred intents! La tempesta no podia desfermar-se! El vent feia espavordir!

El bon vell, arraulit vora del foc, no gosava adormir-se. Sentia un pes feixuc dintre el seu cor. No podia plorar; no podia desfermar la seva pena... Era massa fort!

BALLIMAN

Març de 1934.

NOTES D'ARXIU.

EL RETAULE DE SANT VALENTÍ DE L'ESGLÉSIA DE SANT PERE

Creiem d'interès transcriure aquest document existent a l'Arxiu parroquial de les esglésies romàniques de Sant Pere:

«Dia 4 de juny de 1775. Se tingué consell en la casa del Priorat en presència del Molt Rvd. Prior per lo fi de fer daurar lo retaule de Sant Valentí existent en la Iglesia de Sant Pere: ahont assistiren Pere Falguera, Torrella del Mas, Pau Torrella y Casanovas, Francisco Bores del Moli, Antoa Curet, Pau Palet, Tomas Parellada, Josep Bugunyà del Mas, Tomas Amat, Pere Colomer repr. Pantaleon Carbonell, Salvador Font de Gayà repr. Benet Motllor, Valentí Guanteres, Josep Perarnau, Perarnau obrer, Francisco Muntada, Pere Gorina, tots pagesos de la Parròquia de Snt. Pere part forana de la vila de Terrassa y la major y més sana part dels Pagesos de la Parròquia, haguda rahó dels anteriors e impedint: y foncs proposat per Josep Bugunyà Admr. que nos estava deliberat de *fer daurar lo retaule de Sant Valentí*, y que en atenció de haverse trasllat molts anys havia de ferlo danrar per Carlos Calafell mestre daurador de Barcelona que fou lo primer ab qui se tractà, y los bons informes han donat diferents de sa habilitat y aixis si els apareixia be ferlo daurar tot d'or per dit Calafell per los 5000 s. posant ell tots los cabals, pagadores ab tres pagas y fines resol de si y que perçò cuydà Josep Bugunyà del mas pagès y que est quedà confirmat Administrador de St. Valentí per altres quatre anys, sen lo corrent junt ab altre Administrador se trauria quiscun any del que sa fet dit dia, mes y any y se comensi a daurar fenlos yo lo gasto en ma casa a sou, ço es mestre, dos fadrins y aprenent.

Ita. est. Dr. Jaume Joan Fàbregas y Clariana, Prior.»

R. DE LA GALERA

IMPRESSIÓ MUNTANYENCA

La nit ha estat clara, fins que la lluna tota calmosa, s'ha ajegut al bressol de la collada.

El brill lluminós i esparverat dels estels va minvant, i, ara un, ara altre, es van endormiscant...

El mussol ha emmudit, descendint esmaperdut al fons de la clotada, negra com una gola de llop.

Un silenci esglaiador ens diu que no ve cap alé d'aire... Presideix altívol la tènica visió al mig de la confosa i mal retallada serra, el costellam esgarifós d'un arbre mort que la seva immobilitat, el basteix de misteri...

Hom creuria el món aturat, si no fos la lenta i aconhortadora processó de la florida estelada, un xic esfullada i pobre de color.

Una calma esmorteïda ho envaeix tot, endormiscant els sentits i cloent les parpelles...

Cap noció un hom té del temps que passa...

* * *

Un atrevit sospir fa pendular per un instant l'atuït cos i també alçar mandrosament les abatudes parpelles dels ulls.

Oh, meravella! Els estels s'han apagat i un blau com de mar endins, en dia de ple sol, ens cobricel·la pomposament. Un ocell ha tret el caparró de sota l'ala i donant-se compte del màgic esdeveniment, ha piulat amb estrèpit despertant els altres que, tot remouvant els sedosos plumatges i esmolant en les branquetes llurs becs, comencen una desordenada i bella cantada que es va intensificant i pulint-se de sonoritat a mesura que el dia creix i la brisa remou els arbres verds i fa brunzir les canyes... Els pigots, les merles i els gaigs, mouen un aldarull formidable, mentre el cucut flauteja al fons del torrent cada instant més vistós i colorit.

Els perfums tot ho enbaumen.

Tot frisa, tot viu tot cantal!

L'aire es torna baladrer i les moltes s'aplanen i es redrecen, canviant capriciosament el color, com les aigües de la mar, pinzellades fantàsticament per les erràtiques clarors filtrades i reflectides grotescament per les bromes enlairades i esplèndidament enfistionades pel sol.

Passen festosament uns pinsans a frec de les oloroses sibines; brunzeixen les abelles; canta el perdigot.

De cop i volta tot emmudeix! Un esparver fendeix tenebrosament l'espai, el sol treu vigorosament son ull magestuós pel caient de la cinglera, i, a l'abocar la daurada llum al damunt la terra, l'esparver creient-se descobert, s'allunya... s'allunya...

I altra volta tot frisa i viu i canta...

R. GRANER

Crònica

Junta General Ordinària. — De conformitat amb el que disposa el nostre Reglament, el Consell Directiu es complau a convocar tots els socis del Centre a la reunió general ordinària que es celebrarà el prop-vinent divendres, dia 21 de setembre, a dos quarts de deu del vespre, de primera convocatòria i, en cas necessari a les deu, de segona, per tal de tractar dels següents assumptes:

Lectura i aprovació de l'acta anterior.

Lectura de la Memòria 1933-34.

Presentació de l'estat de comptes.

Elecció dels socis que tindran d'ocupar els càrrecs que reglamentàriament queden vacants: President; Vice-secretari; Bibliotecari; Vocal d'ARXIU i Vocal d'Arqueologia, Història i Art.

Secció de Ciències Naturals.

Assumptes generals.

La XIII Diada de Germanor. — El prop-passat dia 24 de juny va celebrar-se la nostra XIII Diada de Germanor, en els bells indrets de La Mata de Sant Llorenç del Munt.

A la tarda del dia abans, en una feixa pròxima a la masia, va instal·lar-se el *XXII Campament Social*, en les 24 tendes del qual pernoctaren uns 60 acampadors. Després de sopar va celebrar-se la foguera de Sant Joan, una cursa amb antorxes i diversos focs artificials. Quan finalitzava aquesta festa nocturna, tinguérem de lamentar l'accident que va sofrir el nostre benivolgut company Rossend Graner, del qual contratemps en donem compte en una altra nota.

Al matí del diumenge es celebrà una Cursa de muntanya, la Visita del Jurat al Campament, Jocs per a infants, Proves atlètiques, Salts a corda per a senyorettes i el Concurs de rams de plantes i de flors boscanes. A la tarda

es recitaren poesies i, finalment, tingué lloc una audició de sardanes a càrrec de la Cobla «Trullassus».

Heus ací el veredict dels concursos que es celebraren:

Concurs de rams de plantes i de flors boscanes: Primer premi, Rosa Gibert; Segon, Dolors Massana; Tercer, Pilar Vilar; Quart, J. Tria,

Concurs de salts a corda per a senyoretes: Primer premi, Pilar Vilar; Segon, Teresa Boada; Tercer Rita Vilar; Quart, Núria Gorina.

Concurs de tendes: Primer premi (Banderí d'honor amb l'enseny del Centre), Isidre Suana; Segon, Josep Tintorer.

Excursions fetes. — Durant els mesos de juny i juliol s'han efectuat 25 excursions amb un total de 232 socis concurrents, sense comptar-hi el nombre dels que assistiren a la Diada de Germanor. Nou d'aquelles excursions foren amb acampada, amb un total de 47 tendes.

Els llocs preferentment visitats foren els següents: 1 excursió a la Serra de Cadí i al Pedraforca; 1 a Lloret i Tossa; 1 a Soldeu, Pic gran de Cobils i Pics de Pessons; 1 a Berga i Santuari de Queralt; 2 a Santa Cristina; 1 al Montserrat occidental; 1 a la Vall Ferrera, Pica Roja i Pla de Boet; 6 excursions a diversos indrets de la Muntanya de Sant Llorenç del Munt (Soleia, La Mata, Santa Agnès, Cova del Drac, Saüc, etc.); 6 sortides pels nostres encontorns (Pedritxes, Ubac, El Guitart, Tres Creus, etc.); 5 a Sant Feliu del Recó.

Biblioteca. — Ultra els butlletins i revistes que periòdicament es reben al Centre, han ingressat a la nostra Biblioteca els següents llibres:

«Guia de la Vall de Ribes», de Cèsar A. Torres. Nova edició posada al dia pel Centre E. de C.

«Viatge a Catalunya», de Josep Pla.

«El Camping», d'Amadeu Serch.

«Memorias de la Academia de la Historia», volum CIII, quadern II.

«Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural», volum XXXIII, fascicles dels números 1 al 9.

«Memorias de la Academia de Ciencias y Artes de Barcelona», volum XXIII, quaderns 18 i 19.

«Butlletí de l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona», volum VI, fascicle núm. 5.

Estadística d'accidents de muntanya. — Sol·licitat per la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, el Centre ha facilitat a aquest orga-

nisme les dades corresponents als accidents de muntanya ocorreguts a consocis nostres, des del primer de gener de l'any 1931 fins a la data, a fi de contribuir a la confecció d'una estadística general catalana d'accidents de muntanya.

La Font del Saüc, encara. — Novament unes mans incultes i barroeres — que no poden ésser de cap excursionista veritable — han tornat a malmetre la Font del Saüc de la muntanya de Sant Llorenç del Munt, la qual font ja va tenir d'ésser reconstruïda pels nostres consocis el passat mes de març. Actualment ha tornat a arreglar-se aquesta fontana, havent-s'hi col·locat una ferma aixeta metàl·lica, amb botó, a fi d'aprofitar el màxim d'aigua possible.

Consocis premiats. — En el Certamen literari que amb motiu del seu 75.^è aniversari va celebrar la Congregació Mariana de la nostra ciutat, va adjudicar-se el premi del tema «Els Goigs a les imatges terrassenques», del senyor Francesc Salvans, al treball que portava per lema: *Siau la nostra advocada verge i màrtir Margarida*, original del nostre digne President senyor Marian M. Gali.

Forma aquest treball, un extens estudi monogràfic a base dels goigs dedicats als sants que es veneren en les esglésies i capelles de la nostra ciutat i en les ermites dels encontorns, constituint, en conjunt, un estudi força interessant i remarcable, per qual motiu ens plauria de veure'l publicat.

També hem d'esmentar que en el III Concurs Català de Cinema Amateur, organitzat pel Centre E. de Catalunya, el film *Folklore*, original del secretari del Centre, N'Agustí Fabra, fou distingit amb els tres premis següents: Medalla de vermeil; Copa d'argent Gevaert, el millor film impressionat amb pel·lícula Gevaert; Medalla del Centre Excursionista de Catalunya, al millor film característic de coses de Catalunya.

En aquesta nova pel·lícula del nostre consoci hi són aplegades sobriament un seguit de coses típiques de la nostra terra, cadascuna de les quals és acompanyada, en projectar-se, amb la música apropiada. D'entre els films premiats, *Folklore* fou seleccionat pel Jurat per tal d'ésser exhibit en la sessió pública que es celebrà al Cinema Kursaal de Barcelona, on fou molt aplaudit.

L'accident de La Mata. — El bon humor i la sana alegria que acostuma a regnar sempre a les nostres Diades de Germanor, en la d'enguany va ésser intensament minvada amb motiu del lamentable accident que va sofrir el

Vocal del Consell Directiu, senyor Rossend Graner, el qual va produir-se serioses cremades a una ma, mentre procedia a l'encesa dels darrers focs d'artifici que es dispararen durant aquella nit de revetlla, a l'era de La Mata.

Acompanyat d'alguns consocis, el Vice-president del Centre, senyor Pere Père, traslladà immediatament amb el seu cotxe l'amic Graner a la nostra ciutat perquè li fossin curades les ferides que s'havia produït, de les quals, actualment ja es troba força millorat.

No cal dir com desitem al nostre company Rossend Graner, un perfecte i total restabliment.

Repartiment de premis.—El passat dia 27 de juliol va celebrar-se en el nostre saló d'actes una interessant vetllada de repartiment de premis als guanyadors del *V Saló terrassenc de Fotografia*, que celebrarem durant la passada Festa Major i als que guanyaren els concursos que tingueren lloc a La Mata amb motiu de la *XIII Diada de Germanor*.

Abans del repartiment de premis tingué lloc una sessió de projeccions comentades, a càrrec del president de la Secció de Fotografia, senyor Antoni Miralda, la qual sessió fou dedicada a la regió pirenenca dels Biciberis, amb motiu de celebrar-s'hi,enguany, el nostre Campament de vacances.

Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya *El Campament de vacances.*—Com ja s'anuncià, el Campament de vacances d'enguany, serà instal·lat al peu de l'estany Negre de la Serra del Montarto, per tal de facilitar les ascensions als Biciberis, Còmolos-Pales, Còmoló-Forno, Montarto d'Aran, etc.

L'anada de la nostra ciutat fins a Salardú i viceversa es farà amb autocar; des d'aquell poble fins a l'estany els equipatges i demés material, seran traslladats per mitjà d'animals de bast i cuidarà de la minestra un cuiner i un ajudant.

La inscripció, el preu de la qual és de 125 pessetes pels socis de la Secció i de 128 pels del Centre solament, es tancarà irremissiblement el dia 3 de juliol.

La reunió general.—En principi s'ha fixat el dia 14 del vinent setembre, per tal de celebrar la reunió anyal reglamentària de la Secció. Oportunament es convocarà a domicili.

Secció d'Atletisme *Concurs de veterans contra desentrenats.*—El passat dia 10 de juny, tingué lloc al nostre nou camp de «Can Gorcs», el tradicional concurs de veterans contra desentrenats. Com de costum, aquest concurs fou guanyat fàcilment pels veterans.

Campionats de Catalunya.—En els campionats de Catalunya celebrats a l'Estadi de Barcelona, En Vicenç Cardús quedà a segon lloc en els Salts d'altura, amb la marca d'1 metre, 71 cms, amb el que iguala el seu propi rècord, que és el de la Secció. En els mateixos Campionats, En Mestres arribà a cinquè lloc en les proves de 5.000 i 10.000 metres. En les de 10.000 metres rebaixà el rècord de la Secció, deixant-lo a 35 minuts, 53 segons, 3/5. El mateix consoci, en unes proves d'entrenament celebrades en el mateix Estadi, cobrí la distància de 3.000 metres en 9 minuts, 45 segons 2/5, el qual temps constitueix un nou rècord de la Secció.

També ha estat homologat el temps de 16 minuts, 26 segons, en els 5.000 metres, que el propi Mestres assolí en els Campionats del Vallès.

EXCURSIONS OFICIALS

MES D'AGOST

Dia 5. — Excursió a *Sant Feliu del Recó*. Vocal, Josep Tintorer.

Dies 10 al 19. — *XXIII Campament social a l'estany Negre de la Serra de Montaró*, des d'on s'efectuaran diverses ascensions. Minestra col·lectiva a càrrec de cuiner. Amb autocar fins a Salardú i viceversa.

Organitzada per la Secció d'E. de N. i d'A. M.

Dies del 12 al 19. — Excursió marítima a *Roses, Cadaquers, Cap de Creus, Port de la Selva i Llançà*. Vocal, Josep Roig.

Dia 26. — A les *Costes de Garraf*. Vocal, Pere Puig.

MES DE SETEMBRE

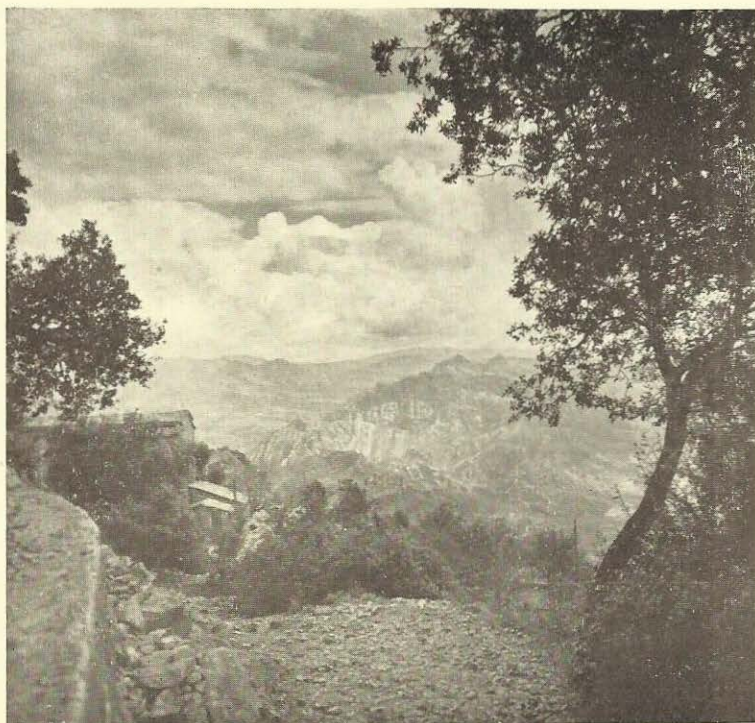
Dia 2. — A *Can Pobla, Mal Pas, Font de l'Eulàvia i Cadireta del Davi*. Vocal, Manuel Aurell.

Dia 9. — A la platja de *Castelldefels*. Vocal, Josep Vilar.

Dia 16. — Excursió a *Sant Cugat, Sant Medí i Serra de Collserola*. Vocal, Joan Ballver.

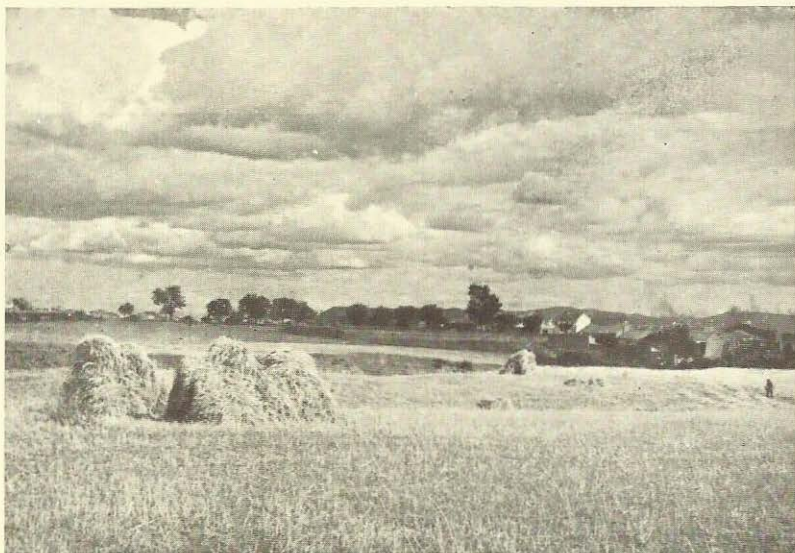
Dia 23. — A *Monigat*. Vocal, Antoni Cirera.

Dia 30. — A l'*Ubac i Fonts de Rellinars*. Vocal, Pere Anglada.

DES DE QUERALT

Clixè, Miquel Astals

JUNY

Clixé, Joan Pineda

PORT DE BARCELONA

Clixé, Josep Roig

SOCI!!

Tens companys?

Tens amics?

PROPOSA'LS PER ASSOCIAR-LOS A LA NOSTRA ENTITAT

Excursions i visites col·lectives

Alpinisme

Esports d'hivern

Camping

Atletisme

Conferències i Cursets

Exposicions

Biblioteca: Prestació de llibres i mapes

Servei gratuït d'ARXIV

Sessions de projeccions, etc.

Hotel
VICTORIA

CARTA - COBERTS - PENSIÓ

Preus especials per Excursionistes

TERRASSA - Sant Pere, 50

CASA FARRÀS

RADIO — Atwater-Kent : Clarion : Echophone ; Kennedy : Radiola (R. C. A.), etc., etc.

PIANOS - DISCOS - MUSICA

Pianos de lloguer

Carrer Jaume Jover, 18

CONSTRUCCIÓ DE CLAUS de totes classes i ARTICLES DE FERRETERIA

RAMON MORRAL

**CREU, 77
TERRASSA**

**Especialitat en tota
classe de Tatxes per
a Calçats d'excursió**

Fàbrica de Teules mecàniques

Segués, Donadeu i C.^a

**Terres cuites per façanes i
jardins - Articles sanitaris**

Despatx: Fontvella, 1 - Telèf. 2111

Casa Martorell

**Perfumeria nacional i estrangera
Plateria
Bisuteria
Paraigües
Ombrel·les
Objectes propis per a regal**

Font-vella, 59 - TERRASSA

Gali i C.^{ia}

**Drogues
Productes Químics**

**MATERIAL
FOTOGRAFIC**

**Conserves
Perfumeria**

Sant Pere, 27 - Telèf. 2039

CASA CUNI

CONFITERIA

RUTLLA, 52 : TERRASSA : TELEFON 1717

Articles d'alumini,
d'esport i propis
per a excursions.
Claus TRICORNI

P. Père

Unió, 32 :: Telèf. 1399

Joieria - Bisuteria - Optica
VDA. DE J. BALADA

*Extens assortit en Tro-
jeus i Copes d'esport*

Font-vella, 19 - Palla, 2

Consocís:

Efectueu les vos-
tres compres en
les cases anun-
ciades en el pre-
sent "ARXIU".

CAMISERIA
G. VACARISAS

*Especialitat en articles
d'esports de neu*

FONT-VELLA, 4 - TELEF. 1491

Agustí Devant
Sastre

Carrer de la Font-vella

El ROLL-FILM per al vostre aparell!

Superchrom Gevaert

Gevaert

**De gran sensibilitat!
Resultats immillorables!**

**La reducció de preus
feta recentment, el
posen a l'abast de
tots els aficionats!**

**Feu un assaig i adoptareu
per sempre el nostre film!**

Indústria Fotoquímica Nacional, S. A.

INFONAL

Buenos Aires, 18 - BARCELONA